

Рецензия

На дисертационния труд на тема „Политиката за сигурност на Балканите след Студената война“,

На Хасан Онур Демир

Докторант на свободна подготовка към катедра АУПН, факултет МИА на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“

Научен ръководител доц. д-р Калоян Кирилов Смилков

За присъждане на образователно-научна степен д-р по научна специалност „политология“, научно направление „политически науки“, 3.3.

От проф. д.н. Владимир Стефанов Чуков, Русенски университет „Ангел Кънчев“, ВСУ „Черноризец Храбър“

Със заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ съм избран за член на научното жури на оценката на дисертационния труд на турския гражданин Хасан Демир, а на второто заседание и за негов рецензент. Депозираните документи отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както и на Устройствения правилник на ВСУ.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Темата за регионалната сигурност на Балканите винаги е актуална. Регионът има особен етно-религиозен генезис, респективно динамично и противоречиво историческо развитие и народопсихологически натрупвания, които експлицетно се отразяват върху формирането на функциониращите икономически субекти, социални общности, но също и

влиянията на доминиращите външни фактори /припокриващите или взаимноконкуриращите се/. Тя е особено дисертабилна в условията на разпадането на двуполюсната система след Студената война, войните в бивша Югославия, разширяването на НАТО и ЕС, но особено сега в светлината на войната в Украйна и нейния отзвук върху нейните южни съседи. Авторът се опитва да даде свой собствен прочит на сложния пъзел на сигурността на нашия регион, съчетавайки в него обективните сериозни теоретични източници в сферата на сигурността и субективността на турското тълкуване на факторите които влияят върху нея. Г-н Демир извежда като водещи в това отношения националистическите движения и намесата на НАТО и ЕС в изграждането на баланса и стабилността на регионалната сигурност.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Дисертацията съдържа 208 страници и се състои от увод, три глави, заключение и списък с литература. Съдържанието на всяка глава е разделена на отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени конкретни изводи. Списъкът с литературата се състои от 292 заглавия на английски, турски и български език. От формална гледна точка разработката отговаря на законовите изисквания за присъждането на образователната и научна степен «доктор».

Похвален е избраният подход от докторант Хасан Демир на селекция на методологическите подходи. Дисертационната разработка е интердисциплинарна по своя характер и авторът е трябвало добре да балансира отделните методически инструменти. Видим е балансът на методологиите на различни научни дялове, които са част от «обществените науки». Става въпрос за съвместяването на методиките на «политически науки» и на сигурността, в нейния международен аспект. Можем за отличим анализът, синтезът, обработката на статистическа информация,

мониторингът, компаративистиката, общотеоретичния подход в изучаване на външната, вътрешната и глобалната и регионалната политика, контент анализ, сравнителен анализ, блиц анализ, pest – анализ, swot - анализ, сценарийно планиране и казуалния подход. Анализирани са данни от научната и научнопопулярната литература, медийните публикации на американски, турски, български и европейски автори. Специално трябва да се отбележи, че в своя анализ докторант Хасан Демир поставя акцент върху Теорията на регионалния комплекс за сигурност (RSCT), с цел изледване и отчитане на динамиката на промяна на сигурността на Балканите във всички нейни нюанси и измерения – количествени, качествени и времеви.

Набелязаните и използваните методологически подходи и инструменти съответстват на естеството на поставената изследователска цел и помагат за реализацията на зададените задачи.

Структурата на дисертационния труд е добре изградена, в съдържателен план е балансирана и разкрива по адекватен начин формулировката на заглавието и идеята на изследването. В увода присъстват основните елементи, присъщи на дисертационните изследвания: изследователски въпроси, цели, задачи, предмет и обект на изследването, очертана е актуалността и е формулирана основната хипотеза, изведени са методологичните подходи и, което е особено важно – са посочени изследователски ограничения, очертаващи рамката на предприеманото изследване. Логиката на структурното изграждане е от общото към частното, което класически принцип при такъв тип академични изследвания.

Първа глава „Концептуална и теоретична рамка“ е своеобразно продължение на увода. Там авторът се опитва да даде своите виждания за разликата между теория и концепция, прави ретроспективен анализ на

изследвания за сигурността, за региона като основен обект на изследване в сигурността. Освен това, преди да

бъдат обяснени подробно RSCT и секюритизацията, които формират теоретичната основа на разработката, се дава информация за региона, регионализма и регионалната сигурност.

Във втора глава на дисертацията, след като се даде информация за произхода на името „Балкан“ и географията на Балканите, се подчертава геополитическото значение на Балканите. Разгледан е като регионален комплекс за сигурност на Балканите. И накрая, политиките за разширяване на ЕС и НАТО са анализирани в контекста на тяхното въздействие върху региона.

В трета глава фокусът е върху региона на Западните Балкани.

След дефиницията на Западните Балкани са споменати конфликтите, възникнали в региона след Студената война. Тези конфликти са и в основата на днешните заплахи за сигурността.

След това се включват дейностите на външни участници, които искат да намалят напрежението в региона. В този контекст се анализира политиката на ЕС в Западните Балкани и нейното въздействие върху сигурността на региона.